

بررسی روابط دانشجویان دختر و پسر در دانشگاه های شهر اردبیل

عبد... اسدی^۱

^۱نویسنده مسئول: مربی گروه معارف اسلامی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل E-mail: a.asadi@arums.ac.ir

خصوصیت و خشونت نسبت به جنس مخالف، کنترل خونسردی و صلابت شخصیت به هنگام برخورد با جنس مخالف، برخورد مبتنی بر احترام با رعایت حدود شرعی، فقدان روابط پنهانی با جنس مخالف و مشورت با والدین، اجتناب از برقراری روابط صمیمانه با جنس مخالف قبل از عقد شرعی، نداشتن رفتار سبک و جلب توجه جنس مخالف در مجامع مختلف می داند [۴]. این یک مطالعه توصیفی- مقطعی است که با هدف بررسی روابط دانشجویان دختر و پسر از دیدگاه اسلام در دانشگاه های شهر اردبیل انجام گرفت. جامعه آماری این پژوهش را دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه های سطح شهر اردبیل (محقق اردبیلی- پیام نور- آزاد اسلامی- علوم پزشکی) بودند. حجم نمونه ۸۰۰ نفر و روش نمونه گیری، تصادفی طبقه ای بود. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه خود ساخته با مقیاس لیکرت بود. برای تایید ابزار مطالعه (پرسشنامه) ضریب آلفای کرونباخ محاسبه و ۰/۸۹۶۵ بدست آمد که پایایی ابزار اندازه گیری را نشان می دهد. پرسشنامه تنظیمی شامل قسمت مشخصات فردی و ۲۰ سوال سنجش نگرش بر اساس مقیاس لیکرت بود که به مقادیر کیفی امتیازات عددی به ترتیب ۱ تا ۵ در نظر گرفته شد. ۵۶٪ دانشجویان با گزینه «ارتباط میان دختر و پسر در مسایل آموزش اجتناب ناپذیر است» کاملاً مخالف بودند. در مجموع ۸۴/۴٪ دانشجویان نگرش مثبت نسبت به ارتباط بین پسر و دختر از دیدگاه اسلام داشتند. میزان نگرش مثبت در دختران بیشتر از پسران (۸۶/۶٪ در مقابل ۸۲/۸٪) بود. ۱۰۰٪ دانشجویان آموزش ابتدایی، روانشناسی و مدیریت دارای نگرش مثبت بودند در حالی که این نسبت در دانشجویان علوم آزمایشگاهی ۵۶/۵٪ بود.

نتایج نشان داد ۷۳/۷٪ دانشجویان با سنوات تحصیلی کمتر از دو سال از نگرش مثبت برخوردارند درحالی که این میزان برای دانشجویان مقطع دکتری ۹۰/۹٪ بوده و این اختلاف از لحاظ آماری معنی دار است ($p < 0.001$).

دانشجویان با سنوات تحصیلی بیشتر از نگرش ارتباطی قویتری برخوردار بودند. نگرش ارتباطی مثبت در دانشجویان دوره های کارشناسی و دکتری حرفه ای پزشکی بیشتر از سایر مقاطع بوده و این اختلاف از لحاظ آماری معنی دار بود.

انسان موجودی است اجتماعی و در زندگی اجتماعی، ارتباط از اهمیت ویژه ای برخوردار است [۱]. برقراری ارتباط به شکل موثر و یا ضعیف بخش اصلی زندگی ما را تشکیل می دهد و همه فعالیت های ما نوعی ارتباط محسوب می گردد [۲]. مطالعات بیانگر آن است که مردم به طور متوسط ۷۰٪ از اوقات خود را صرف ارتباط با دیگران می کنند و قسمت اعظم رفتار آنان تحت عنوان رفتار ارتباطی نامیده می شود [۳] ارتباط دختران و پسران و مراوده آنان با یکدیگر در جامعه کنونی ما با واکنش های متفاوتی روبه روست. برخی بر این عقیده اند که هر گونه ارتباط این دو جنس خظرساز و مشکلات فراوانی بوجود می آورد و بر عکس گروه دیگر معتقدند که محدودیت و ایجاد مانع میان این دو مشکل سازتر است. دین مبین اسلام میانه روی را بین دو جنس روش صحیح و درست دانسته است. قرآن کریم می فرماید که مبنا در ارتباط دختر و پسر آن است که معروف را رعایت کنند یعنی اینکه باید به عرف ارتباط در محیط های مختلف (دانشجویی، شهری، روستایی) توجه نمایند.

خداوند ۳۸ بار در قرآن کریم از کلمه معروف استفاده کرده که ۱۹ بار آن اشاره به اصل مشهور امر به معروف است و ۱۹ بار آن به ارتباط زن و مرد اختصاص داده شده است. پس در ارتباط دختر و پسر مبنا عرف پسندیده است که پسند شرع، شرط آن می باشد [۴]. منصور نژاد دلایل انحراف در ارتباطات اجتماعی را فقدان مباحث تئوریک و عدم معرفی الگوهای مناسب و قابل تقلید از سوی نخبگان فکری، فرهنگی، حوزوی و دانشگاهی اعلام کرده است [۲]. احمدی انواع برخوردهای اجتماعی بین دختر و پسر در جامعه را شامل برخورد مبتنی بر شناخت و احترام متقابل، برخورد مبتنی بر شرم افراطی، برخورد دستپاچه و هیجان زده، برخورد خشک و محدود، برخورد مبتنی بر پرخاشگری، روابط پنهانی، برخوردهای غیرعادی و ناپخته و افراط در معاشرت توصیف کرده است [۵].

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها در پژوهش خود عوامل تاثیرگذار در ایجاد وضعیت مطلوب در روابط دختر و پسر را شامل شناخت واقعیت های جنس مخالف، اجتناب از خیالپردازی، زدودن هیجانات و احساس

است و نظام اجتماعی انسان را از هم می پاشد [۱۰]. لذا توصیه می شود که مسئولان امر در جهت فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای اسکان دانشجویان در خوابگاه های دانشجویی و ترغیب دانشجویان به سکونت در خوابگاه های دانشگاه ها، تلاش بیشتری مبذول دارند.

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان می دهد که محیط دانشگاه، محل کار، محیط های اجتماعی و غیره خواه ناخواه منجر به آشنایی و ارتباط دختران و پسران می شود و آنچه اهمیت دارد این است که این ارتباط به سمت و سوی صحیح و معقول سوق پیدا کند تا موجب تلخی و حسرت نشود.

منابع

- ۱- تانیا مهاجر. اصول آموزش به بیمار، چاپ اول. تهران: انتشارات سالمی، سال ۱۳۸۰، صفحه ۹۷.
- ۲- منصور نژاد محمد. ارتباط، علل، دلایل و راهکارها، ستاد مطالعات آسیب شناسی روابط دختر و پسر، سال ۱۳۸۳.
- ۳- عمران نسب. بررسی ارتباط بین اعتقادات دینی و سلامت روان در دانشجویان کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی ایران، خلاصه مقالات همایش تحقیقات علوم پزشکی در اسلام، تهران، سال ۱۳۸۰، صفحه ۲۸.
- ۴- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، تحلیلی بر روابط دختر و پسر، سال ۱۳۸۲، صفحه ۹.
- ۵- احمدی علی اصغر. تحلیلی بر روابط دختر و پسر در ایران، ستاد مطالعات آسیب شناسی روابط دختر و پسر، ۱۳۸۳.
- ۶- سکاران اوما. روش های تحقیق در مدیریت. ترجمه صائبی محمد. مرکز آموزش مدیریت دولتی، چاپ اول، ۱۳۸۱.
- ۷- ظهور علیرضا، توکل علی. وضعیت نگرش مذهبی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان. مجله ارمغان دانش، دوره هفتم، شماره ۲۸، سال ۱۳۸۱، صفحات ۴۵ تا ۵۳.
- 8- Lourence H, Sandra W, Ward R. Communication skill nurses using the electronic medical record. Nurs Economics. 2003; 21(2):85-8.
- ۹- کبیری فریده. بررسی چگونگی ارتباط پرستاران با بیماران در بخش های قلب بیمارستان شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی تهران، سال ۱۳۷۱، صفحه ۷۱.
- ۱۰- امامی مسعود. روابط زن و مرد در نظام اجتماعی اسلام. مجموعه مقالات دانشجو عفاف، سلسله همایش های سالانه فرهنگی، سیاسی، سال ۱۳۷۷، صفحه ۲۰.
- 11- Bernzeig J, Takayama JI. Gender difference in doctor patient Communication. Arch Pediatr Adolesc Med. 1997; 151(6):586-91.
- ۱۲- قرآن کریم، سوره احزاب، آیه ۳۲.
- ۱۳- نگرش مثبت نسبت به ارتباط در دانشجویان دانشگاه آزاد ۹۲/۱٪ و در دانشجویان دانشگاه های دولتی ۶۱/۱٪ بود که این تفاوت از لحاظ آماری هم معنی دار بود ($p < 0/001$). بر اساس نتایج به دست آمده دانشجویانی که در خانه های استیجاری زندگی می کردند، از نگرش ارتباطی بیشتری نسبت به دانشجویانی که در خوابگاه های دانشجویی زندگی می کردند، برخوردارند، که این یافته با نتایج مطالعه ظهوری و همکاران همخوانی دارد. مطالعات نشان می دهد که بین دختران و پسران ساکن خوابگاه توافق ارزش بیشتری نسبت به دختران و پسران خانه های استیجاری وجود دارد [۶]. از آنجا که دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاه ها یکی از منابع مهم هنجاردر جامعه محسوب می شوند. الگو، عمل، احساس و اندیشه آنان با سرعت بیشتری توسط عموم پذیرفته می شود، بنابراین شناخت ارزش ها و هنجارهای حاکم بر رفتار آنان می تواند محققان و عالمان اجتماعی را در پیش بینی برخی از واقعیت های اجتماعی یاری کند [۶].
- ظهور و همکاران در مطالعه ای بر روی ۲۵۵ نفر از دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمان دریافتند که ۲۲٪ دانشجویان از نگرش مذهبی ضعیف، ۵۷٪ متوسط و ۲۰٪ قوی برخوردارند [۷]. برقراری ارتباط به شکل موثر و ضعیف بخش اصلی زندگی بوده و همه فعالیت های انسان نوعی ارتباط به حساب می آید [۸]. در مطالعه ظهور و همکاران دانشجویانی که در خوابگاه های دانشجویی زندگی می کردند از نگرش مذهبی قویتری نسبت به دانشجویان ساکن منازل استیجاری برخوردار بودند [۷]. براساس نتایج این پژوهش حدود ۸۴/۴٪ دانشجویان دارای نگرش ارتباطی مثبت بودند. نگرش ارتباطی پسران بیشتر از دختران بود که با تعدادی از مطالعات انجام شده همخوانی دارد، نحوه نمود و ظهور غریز در بانوان نسبت به مردان تفاوت هایی دارد و همین تفاوت ها عامل مهمی در حفظ جامعه از سقوط نیایی در بی بند و باری و بی عفتی می باشد [۱۰]. در مطالعه انجام شده بر روی پرستاران مهارت نگرش ارتباطی پرستاران زن به طور معنی داری از پرستاران مرد بالاتر بود که شاید ناشی از بیشتر بودن عبارات ارتباطی و کلامی خانم ها نسبت به آقایان باشد [۱۱].
- قرآن کریم می فرماید: به گونه ای سخن نگویند که بیمارداران در شما طمع کنند و سخن شایسته بگویند [۱۲]. سخن شایسته باید گفت نه اینکه سخنان مهیج و تحریک کننده و آلوده باشند، همچنین ارتباط زن و مرد و دختر و پسر نباید با ناز و عشوه باشد «لاتخضعن» زیرا این گونه سخن گفتن باعث تحریک انسان می شود [۹]. امامی می نویسد: نفی مطلق اختلاط زن و مرد توهمی غیر قابل قبول و غیر قابل اجرا